

L'enigma - Miquel Pairoli

Els lectors de diaris coneixen Miquel Pairoli (Quart, 1955) com un columnista mordaç, un dels comentaristes més lúcids i sarcàstics del periodisme cultural i polític. Però Miquel Pairoli és sobretot l'autor d'una obra literària consistent, formada per novel·la, teatre i assaig crític. Ara, Pairoli ha seleccionat uns quants fragments del seu dietari (reflexions, lectures, observacions), els ha titulat (és a dir, els ha fet independents) i els ha publicat en forma de llibre. Els temes són els mateixos: les arts, la gent, el pas del temps. La seva sensibilitat, llavors remarcable, s'ha afuat i frega el llindar de la saviesa.

La setantena de textos seleccionats tenen en comú una mirada intransferible: Pairoli hi descriu la mort d'un dia de tardor, discuteix els orígens d'una tragèdia de Shakespeare, relata alguna vivència susceptible de transformar-se en categoria. L'autor s'hi mostra sobretot com un lector dotat d'una personalitat forjada amb anys de lentitud i de silenci: lector de llibres, però també de núvols i d'ànimes. El resultat és que a *L'enigma* no hi ha una sola pàgina que no valgui la pena de ser rellegida.

Fa deu anys, Pairoli ens avisava que només els lectors pedestres busquen veracitat en els dietaris. André Gide, al seu torn, considerava que els autors s'acosten més a la veritat en la novel·la. Per això resulta revelador comprar els dietaris d'aquests dos autors. Els lectors de Gide recorden sens dubte les pàgines que dedica a un estornell que aterra ferit al seu jardí. L'autor se n'ocupa durant unes pàgines banals, en el que sembla una estratègia d'autoindulgència. Els ocells de Pairoli, en canvi, són una altra cosa. Al text *Negre de primavera*, Pairoli ens brinda la bella descripció d'una merla que, en combinació amb una tulipa negra, ofereix un regal cromàtic que contrasta amb "la verda mar dels camps". Al text *Un ocell*, que es pot llegir com un conte, Pairoli basteix un drama anònim i significatiu. Pel poder d'observació, per la cultura humanística i pel llenguatge precís, Pairoli ha escrit un llibre profundament personal, és a dir –em temo– genuïnament minoritari.